

mek, lakóházak benn a városban és csak lakóházak; termelési üzemek, tanya kinn a termőföldön, amelyekben állandóan senki sem lakik, hanem naponként ki-kijárnak a munkára.

Ilyen tanyarendszer azonban elképzelhetetlen individualista berendezkedés mellett. Ehhez szervezet kell. Itt aztán szerephez juthatnak a tanyaközpontok, de nem mint lakóház, hanem mint termelési központok.

Ez értéktan. A politikának, mint a helyes eszközök tudományának feladata azon eszközök keresése, amelyek legegyszerűbben vezetnek az értékes állapothoz. Az a politika mely ilyen kiindulású, szükségképen idealista (realista politika *contra dictio in adiecto*), de nem szükségképen forradalmi. Bizonyos, hogy ebből az irányból soha nem indulnak ki forradalmi erők, de ha más irányban forradalomyszerű változás történik, akkor itt is esedékes ilyen változtatás, kivált, ha a szervezetet juttatja előtérbe. A jövő politikája azonban nem lehet olyan vak, hogy mindig csupán pillanatnyilag elkerülhetetlen változtatásra hajlandó és ezzel úgy összekuszálja a dolgokat, hogy a forradalmi változást elkerülhetlenné teszi. Célkitűzése csakis az lehet, hogy radikális változtatást forradalom nélkül végezzen el.

Erdei Ferenc.

TÁRSADALMI ÉLETTAN.

Tetoválás előfordulása hazai bűnözőknél.

A tetoválás, vagyis az a szokás, hogy a bőrbe sajátos festési eljárással különféle ábrákat, jeleket rajzolnak, meglehetősen elterjedt az alacsonyabb néposztály fiai között, különösen hajósoknál, katonáknál, de legérdekesebb példáit a bűnözők sorában látjuk, akiknél a tetoválás szinte az egyéniséghez tartozik. *Lombroso, Marzo, Perrier* vizsgálatai szerint a bűnözők 23-68 %-a tetoválja magát; egy szovjet javító intézet 136 fiatalkorú bűnözője közül 56% (*Solowjewa*), egy másik felvétel szerint 1397 olasz elítélt közül 13-4% volt tetoválva (*Ottolenghi*).

Ez év folyamán a szegedi Anatómiai Intézet (igazgató: *dr. Kiss Ferenc* egyet. ny. r. tanár) anthropologiai osztálya bűnügyi embertani vizsgálatokat kezdeményezett a Csillagbörtön elítéltein s ezen alkalommal lehetővé vált számomra

is a tetoválások előfordulásának vizsgálata, amelynek során érdekes megfigyelésekhez jutottam.

Az esetek gyakorisága nagyjában megegyezett azzal, amit *Ottolenghi* említ, amennyiben 400 elítélt (többnyire visszaeső) között 50, vagyis 12·5% tetovált egyén volt (1—1 egyé- nen többszörösen is, átlagban kétszer). Előre kell azonban bo- csájtanunk, hogy a tetoválásoknak csak egy része esik arra az időre, amelyet fegyházban töltöttek. Az eseteknek több mint fele a katonáskodás idejéből (18—25 év) származik, csak később újabb rajzok kerültek a régihez.

A katonáskodás idejéből való ábrázolások tárgya több- nyire kard, puska, sisak, lófej, harctér neve, ideje, történelmi személyek (Rákóczi, Mária Terézia, Ferenc József) arcképe és 10 esetben a magyar címer.

A bűnözők tetoválásai nem annyira nagy számuknál, mint inkább tárgyuknál és vonatkozásaiknál fogva érdekese- k.

A Csillagbörtön elítélteinél is ugyanazok az erotikus, szentimentális, exotikus jelképek ismétlődnek, amelyeket kül- földi fegyházok lakóinál leírtak, mindössze azok a vallási és bosszút hirdető képek hiányoznak, amelyeket csak olasz bű- nözőknél észleltek, s amelyek sajátos fajpsychéjükkel hozhatók kapcsolatba.

Az erotikus jellegű képek között női akt volt 9, női fej 7, szívek saját és női névvel 16. Előfordulnak azután egyiptomi női fejek, indián fejek, madár, virág, koponya kerészbe tett csontokkal és gyakoriak a női nevek. Néha 2—3—4 név ugyan- azon személyen.

A tetoválásokat a test legkülönbözőbb (többnyire fedett) testrészein rejtik pl. Katonáknál egyszerűen a jobb, vagy bal karon, ritkán a kézen, mellen. A bűnözőknél alsó lábszáron, ál- lon, perisen, háton, stb. Egyik bűnöző, aki valamikor haditen- gerész volt, vasmacskát tetováltatott a fülére. Más esetben az illető minden újjára egy-egy számot írt, amelyek egy számára nevezetes időre emlékeztetnek. Egyik visszaeső, terhelt rab tes- tén több különféle tetoválást őriz. Ezek egyike (fogsága idejé- ből) a perisen van és egy meztelen nőt ábrázol. Érdekes külön- ben, hogy egyedül ez az ember állította, hogy tetoválását nem bánta meg, a többiek, különösen az értelmesebbek már szívesen megszabadulnának ezektől a bélyegektől, ha lehetséges volna, mert hiszen jó ismertető jelek a hatóság kezében. Az előrelátó bűnöző nem is tetoválja magát. Legtöbbjük egész alacsony szín-

vonalon áll, 9 analfabéta, 16 négynél kevesebb elemit, 24 négy, illetve hat osztályt járt és csak egy tetoválnak volt hat osztályú középiskolai végzettsége.

A műveltség foka és a tetováálás gyakorisága közti összefüggést már *Lombroso* felismerte és ennek alapján állította fel azt az elméletet, hogy a civilizált emberek közt élő tetovááltak visszaütesek a primitív emberre. *Freud* szerint viszont a tetováásokat olyan emberek gyakorolják, akik a külvilágtól elvannak zárva (katonák, foglyok) és ez a körülmény saját testük iránt való fokozottabb érdeklődést vált ki.

Bizonyos, hogy ezt a szokást egyetlen lelki tényezőre visszavezetni alig lehet. Ezt bizonyítják a bűnözők válaszai, amelyek igen változatosak voltak arra a kérdésre, hogy miért hagyták magukat tetoválni. Leggyakoribb indoklás az volt: „mert mások is teszik“, „mert szokás“, „szép“, „fiatal voltam“, stb.; a bűnöző lelki közömbösségét árulja el ez a felelet: „mert élve úgysem szabadulok“, a legemberibb megnyilatkozást azonban talán az a szerencsétlen tette, aki már gyermekkorát javító intézetben töltötte és már akkor tetováltatta magát, „mert akartam valamit, amit nem lehet tőlem elvenni“.

Ilyen feltételek hallatára igazat adunk *Niceforonak*, aki szerint „a tetováálás a primitív és szegény intelligenciának »automatikus« megnyilatkozása“.

Huszár György.

KÖNYVISMERTETÉSEK.

Rapaics Raymund: *A magyarság virágai.* A virágkultusz története. Kir. Magyar Természettudományi Társulat kiadása. Budapest, 1932.

A Természettudományi Társulat könyvkiadó vállalatában Herman Ottó művei óta alig került ki olyan munka, mely az etnografiához és a nyelvtudományhoz oly közel állna, mint Rapaics könyve. Ez a könyv tulajdonképpen a kert és a kertészet története, s megtudjuk belőle, hogy a középkori kolostori kertből, melyben épúgy, mint a lovagkertekben, elsősorban orvosi füveket, herbákat termeltek, mint fejlődött a reneszánszon és a barokkon keresztül a mai polgári és díszkert, hogy hogy kerültek ide a herbák helyébe, a rózsák és liliomok mellé, a tulipán, s a többi török eredetű virág, azután az amerikai, délafrikai, kínai s végre a japán flóra csodái.